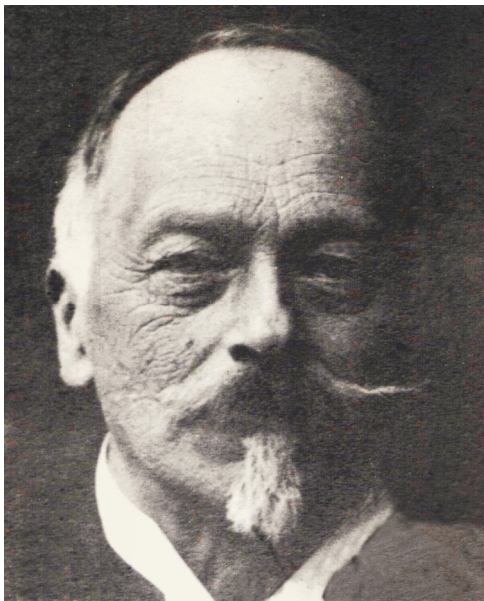

Artur Kraus

Artur Kraus kolem roku 1900

Astronomické tradice v Pardubickém kraji

„Bláznivý baron“ Artur Kraus (1854–1930), jak byl kvůli svým pro mnohé výstředním zálibám také nazýván, byl synem vlivného pardubického podnikatele Josefa Krause, komunálního politika a prvního pardubického poštmistra, který získal dědičný baronský titul po svém bezdětném bratru Alfredovi.

Artur Kraus byl vyznavačem všeho nového. Jako první vlastnil řidičský

průkaz pro velocipedisty, nechal si z Anglie poslat pravidla tenisu, jako první je přeložil do češtiny a vydal tiskem, z Mnichova si do Čech dovezl první motocykl a z Norska si nechal dopravit lyže. Vlastnil první psací stroj v Pardubicích. Byl také vášnivým fotografem a v neposlední řadě se věnoval pokusům s létajícími stroji. V těchto aktivitách podporoval Jana Kašpara a byl to právě Kraus, kdo podal zprávu o jeho prvním vzletu. Krausovým ústředním zájmem však byla astronomie, již se věnoval od doby svých studií ve Francii u Camilla Flammariona. V roce 1895 si k pozorovacím účelům pronajal předposlední patro věže pardubického zámku. Roku 1912 pak ve svém domě čp. 62 zřídil první lidovou hvězdárnu v českých zemích. Jejím hlavním cílem byla popularizace astronomie. Vstup na hvězdárnu byl volný. Sám Kraus se odborně věnoval pozorování sluneční činnosti a zakreslování fotosféry. V jeho zájmu však bylo také pozorování komet, meteorů a kulových blesků. Za 18 let fungování si hvězdárna vybudovala širokou síť dopisovatelů, kteří Krausovi pravidelně zasílali různá pozorování. Svým vlivem Kraus v roce 1917 také výrazně přispěl ke vzniku České astronomické společnosti.

Po jeho smrti nabídla rodina Krausových hvězdárnu k užívání městu. To však o ni neprojevalo zájem, a tak byl její provoz ukončen. Inventář hvězdárny byl buď darován, nebo rozprodán.